

Juha Mäenpää ps

Kirjallinen kysymys hukkakauran torjunnasta

Eduskunnan puhemiehelle

Hukkakaura (*Avena fatua*) on erittäin vaikeasti torjuttava vieraslaji ja nopeasti lisääntyvä yksi-vuotinen heinämäinen rikkakasvi. Sen torjunta vaatii pitkää ja suunnitelmallista työtä. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan kuuluva Ruokavirasto muistuttaa, että hukkakaura aiheuttaa jopa miljoonien eurojen tappiot vuosittain mm. torjunnan kustannuksina ja sadon heikentyneenä laatuna. Yksi hukkakaurayksilö pystyy saastuttamaan nopeasti kokonaisen peltolohkon, sillä se voi tuottaa satoja siemeniä, jotka säilyvät maassa itämiskykyisinä vuosia. Sitä pidetään niin haitallisena, että sen torjunnasta on useissa maissa säädetty erityinen laki.

Suomessa hukkakauran torjuntaan kehoitetaan sekä laki- että asetustasolla. Laki hukkakauran torjunnasta määrää 2 luvun 4 §:ssä torjuntavelvollisuudesta: "Viljelmän tai sen läheisyydessä sijaitsevien alueiden haltijoiden on huolehdittava sellaisten toimenpiteiden suorittamisesta, joilla estetään hukkakauran esiintyminen ja leviäminen." Lisäksi laki säättää saman luvun 5 §:ssä ilmoitusvelvollisuudesta: "Jokaisen, joka tietää tai epäilee, että hänen hallitsemallaan alueella on hukkakauraesintymä, josta ei ole aikaisemmin tehty ilmoitusta valvontaviranomaiselle, on ilmoitettava esiintymästä viipymättä alueen sijaintikunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle (maaseutuelinkeinoviranomainen)." Molemmista pykälistä säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Asia siis otetaan Suomessa vakavasti.

Hukkakauraa torjutaan muun muassa kemiallisesti. Viranomaispäätökset ovat kuitenkin tuoneet viime aikoina mutkia matkaan. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla toimiva Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) jätti uusimatta hukkakauran torjuntaan käytettyjen Axial 50 EC- ja Swipe-valmisteiden kasvinsuojeluaineluvat Suomessa. Markkinointi, myynti ja toimitukset ovat sallittuja 31.7.2023 asti. Käyttö taas on sallittu 31.1.2024 asti, johon mennessä varastot on hävitettävä. Axialia ja Swipeä voi siten käyttää hukkakauran torjuntaan vain kasvukauden 2023 ajan. Muut hukkakauraan tehoavat valmisteet (Rexade, Attribut C, Broadway ja Avoxa) säilyvät valikoimassa, mutta niiden teho hukkakauraan on tutkimusten mukaan heikompi.

Euroopassa aivan lähialueilla on päädytty toisenlaisiin ratkaisuihin Axialin (Swipe) suhteen. Sen tehoaine, pinoksadeeni, on EU:ssa uudelleen arvioitavana. Arviointiprosessi on viivästynyt osittain siksi, että sen aikana on täytynyt tehdä lisätutkimuksia. EU-arvioinnin viivästymisen ja Suomessa noudatettavan varovaisuusperiaatteen vuoksi Tukes päätti olla uusimatta rekisteröintiä. Sen sijaan Baltian maissa ja Ruotsissa viranomainen päätyi toiseen ratkaisuun: Axial (Swipe) pysyy siellä käytössä lisätutkimusten ajan. Tämä asettaa suomalaiset eriarvoiseen asemaan suhteessa lähialueiden kollegoihin.

Kirjallinen kysymys KK 63/2023 vp

Tämän kesän haasteellisten viljelyolosuhteiden kuormittaessa viljelijöitä hukkakaura ja sen torjumiseen liittyvän kasvinsuojeluaineen kieltä ovat aiheuttaneet huolta tulevaisuudesta viljelijöiden keskuudessa. Kyseisessä vieraslajissa yhdistyvät sekä taloudellinen riski että lainsäädännölliset velvollisuudet. Riskinä on, että pinoksadeenituotteiden menettäminen johtaa hukkakauran saastuttaman alueen kasvamiseen ja saastuntatason pahenemiseen.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Millä keinoin tehokas hukkakauran torjunta turvataan jatkossa ja

millä keinoin taloudellinen hukkakauran torjunta turvataan jatkossa?

Helsingissä 12.9.2023

Juha Mäenpää ps